

Na zdravie, Ľudo!!!

Greetings to 65th birthday of RNDr. Ľudovít Kucharič, CSc.



Je to neuveriteľné, ale neúprosne pravdivé, že 8. januára 2012 oslávil významný vek 65 rokov jeden zo „starších“ slovenských geofyzikov, RNDr. Ľudovít Kucharič, CSc. Podme si pripomenúť jeho životnú anabázu, ktorá zďaleka nebola priamočiara, a to ako v profesii, tak aj v súkromí. Pokúsím sa ju načrtnúť.

Jubilant sa narodil v roku 1947 v Spišskej Starej Vsi – na hranici s Poľskom – v rodine financa a prvej pracujúcej ženy v Zamagurí (vedúca

predajne firmy Nehera), kde vychodil základnú školu. V roku 1960 sa rodina presťahovala do Popradu, kde začal navštevovať tamojšie gymnázium. Po úspešnom absolvovaní konkurzu nastupuje od 1. 1. 1963 ako elév tanečného súboru do SLUKU, do Rusoviec. Tu v kaštieli denne „trýzni“ svoje telo klasickým a ľudovým tancom a absolvuje 170 vystúpení. Na vzdelanie mu zostávajú len večery, strávené na Strednej škole pre pracujúcich v Bratislave, kde v roku 1965 maturuje.

Ako tanečník namiesto zájazdu do USA (spolu s basketbalovými kúzelníkmi Haarlem globetrotters), plniac slub daný rodičom – študovať, nastupuje na Prírodovedeckú fakultu UK v Bratislave, kde sa akosi ocitol v odbore užitéj geofyziky. Po treťom ročníku prechádza na Karlovu univerzitu do Prahy (v tom čase ešte výučba geofyziky v Bratislave nebola kompletná). Štúdium ukončil v r. 1971 a okamžite nastupuje na vtedajší Ústav užitej geofyziky v Brne, závod Bratislava. Po vojenskej prezenčnej službe tu opäť krátko pracuje, ale od 1. 5. 1973 nastupuje na Uránový prieskum, n. p. Liberec, závod IX., do Spišskej Novej Vsi. V tzv. „Jáchymovskom dobrodružstve“ pracoval ako geofyzik na úseku prognózovania rádioaktívnych surovín na území Západných Karpát a pri príprave plôch na vyhľadávaci prieskum. V roku 1977 obhájil rigoróznú prácu na tému „Rádiogeochemické charakteristiky niektorých granitoidov Západných Karpát“ podľa výsledkov terénnej gamaspektrometrie a po vykonaní predpísaných skúšok mu bol udelený titul RNDr..

Od 1. 1. 1980 nastupuje na novovytvorené stredisko Geofyziky, n. p. Brno, závod Bratislava v Spišskej Novej Vsi. Ako „darček“ dostáva vedenie v tých časoch najrozsiahlšieho geofyzikálneho projektu v Československu (s výnimkou seizmických) – SGR Geofyzika, ktorý nadväzoval na práce PBG Warszawa. Otcom celého projektového zámeru bol RNDr. P. Grecula, DrSc.. Pre mladšiu generáciu uvádzame, že suma na geofyzikálne práce bola rozpočtovaná vo výške 72 mil. Kčs, na obdobie desiatich rokov. (V dnešných reláciách to predstavuje objem približne 10x vyšší). Okrem seizmiky tu boli použité prakticky všetky v tom čase dostupné metódy. Ročná dávka meraní sa pohybovala od 120 do 260 km profilov v horskom teréne paleozoika SGR. Takmer každodenná práca v teréne pri geologicko-geofyzikálnej interpretácii širokého komplexu geofyzikálnych metód v spolupráci s dr. Greculom, DrSc., formovala aj jeho „geologické videnie“ nameraných fyzikálnych údajov, čo uplatnil v neskoršej praxi. Preto bolo logickým vyústením jeho práce, že v závere roka 1986 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu na tému „Reflex geologických fenoménov strednej časti Spišsko-gemerského rudohoria v geofyzikálnych poliach“.

Zmena spoločenského zriadenia v roku 1989 po počiatkovom kvasení ho zaviedla v roku 1993 do súkromnej sféry, kde pôsobil najskôr v rakúsko-česko-slovenskej firme, ECS, s. r. o., ktorá sa po roku depresie transformovala do ECS Slovakia, s. r. o. (Environmental Consulting Services), kde bol spolu s RNDr. J. Géczym spolujateľom.

Napriek tomu, že pracoval v celom cykle vedúcom k predaju výsledkov – od presekávania profilov cez meranie, spracovanie, vyhodnotenie a interpretáciu, na relatívne úzkom a už obsadenom trhu nemohol uplatniť svoje skúsenosti. Preto uvítal možnosť práce v ŠGÚDŠ, kde sa od roku 2000 otváral nový regionálny projekt situovaný do veporika, na ktorom sa podieľal nielen ako geofyzik, ale aj ako mapujúci geológ.

Od roku 2003 sa postupne zapája do aktivít spojených s technológiou geologického uskladňovania CO₂. V rokoch 2005 – 2009 pôsobil vo funkcii vedúceho geologického odboru, krátky čas (2008) bol poverený riadením ústavu. Aj počas vykonávania funkcií bol stále aktívny aj v odbornej sfére.

Jeho profesionálne zameranie je pomerne široké, ako sám zvykne hovoriť, „robím takmer všetko, a preto nie som žiadny odborník“ a jeho tvrdenie možno dokumentovať nasledovne:

Počas práce v Uránovom prieskume sa spolu s tamojšími kolegami geofyzikálne uplatňuje okrem vyhľadávania rádioaktívnych surovín aj v speleologickej problematike – vo voľnom čase (Ladová a Stratenská jaskyňa v Slovenskom raji), ale hlavne pri vyhľadávaní dutín na Hornej nádrži prečerpávacej vodnej elektrárne na Čiernom Váhu (1977 – 1979). Počas výstavby tu s kolegami Novotným, Tulisom a Steinerom detekovali množstvo kavern, ktoré boli okamžite sanované. V neskoršom období pracoval aj na výskume jaskyne Domica geofyzikálnymi metódami. V tomto čase vyučoval externe geofyziku na Strednej priemyselnej škole geologickej a banickej v Spišskej Novej Vsi.

Počas práce v Geocomplexe, a. s., okrem už zmienenej akcie SGR Geofyzika riešil hydrogeologické problémy vo Vysokých Tatrách a centrálnom karpatskom paleogéne (s následným pozitívnym vrtným overením) a prispel aj k prieskumu magnezit-mastencového ložiska Gemerská Poloma (2 pozitívne vrty). Nezanedbateľné je aj riešenie vyhľadávania grafitovej suroviny v lokalitách Kadlub a Brádno na hranici veporika a gemerika.

V ére súkromného podnikania jadro aktivít bolo v prieskume širšieho okolia sideritového ložiska Manó v Nižnej Slanej. Tu, na rozdiel od predchádzajúceho obdobia, nedosiahol pozitívne vrtné overenia, čo ho dosť poznačilo (najmä z hľadiska na reálnu ekonomickú situáciu v tomto regióne), ale zároveň naučilo pokore vo vzťahu geológ – príroda. Tieto, ako sám tvrdil, „čierne body“ si aspoň čiastočne kompenzoval výsledkami prieskumu na úsekoch diaľničných tunelov (Považská Bystrica, Žilina-Chlmec, Havran (Lubochná), Čebraď (Ružomberok), Bôrik (Svit)), kde v rámci firmy ECS, s. r. o. spolupracovali s Uranpreslom, s. r. o.. V tomto období bol aj odborne spôsobilý na vydávanie posudkov v odpadovom hospodárstve.

Od roku 2000, keď sa zamestnal na ŠGÚDŠ, riešil hlavne problémy spojené s komplexným projektom Veporikum. Neskôr sa zúčastnil práce na multinárodných projektoch spojených s problematikou ukladania CO₂, financovaných prostriedkami Európskej komisie (CASTOR, GeoCAPACITY, CO₂NET EAST, CGS EUROPE), ako aj na geofyzikálnych častiach vysvetlení ku geologickým mapám 1 : 50 000 (Trnavská pahorkatina, Spišsko-gemerské rudohorie, Záhorská nížina, Nízke Beskydy-stred, Nízke Beskydy-západ, Malé Karpaty ...).

V roku 2007 bol kľúčovou osobou pri vypracovávaní „Konceptie budovania geoparkov v SR“, ktorú vláda schválila v roku 2008. Viedol riešiteľský tím pri vypracovávaní pre-feasibility štúdií pre možnosti uskladnenia CO₂ pre US STEEL Košice, s. r. o., a DUSLO Šaľa, a. s..

V roku 2010 bol členom medzirezortnej skupiny, ktorá vypracovala zákon č. 258/2011 Zb. o trvalom ukladaní CO₂ do geologického prostredia. Zhrnutím jeho aktivít v tejto sfére je ukončená geologická

úloha o vybraných geologických štruktúrach vhodných pre skladovanie CO₂ na území Slovenska, pričom bol jej zodpovedným riešiteľom (2011).

Pomerne významnú časť jeho života tvoria zahraničné aktivity:

V roku 1983 pôsobil ako vedúci geofyzikálnej skupiny na expedícii Strojexportu v Nigérii (Kaduna state), kde na juhu Sahary v oblasti Sahelu vyhľadával zdroje pitnej vody pre zásobovanie tamojšieho obyvateľstva. Následný vrtný prieskum potvrdil 80 %-nú úspešnosť výsledkov kolektívu, ktorý viedol.

V roku 1987 pôsobil ako vedúci terénnej skupiny vo vybraných oblastiach Sýrie (Coastal Mts. Bassit area, údolie Biquáá) pri vyhľadávaní diamantov, polymetalickej a chromitovej mineralizácie.

Vyššie spomenuté multinárodné projekty riešiace problematiku uskladnenia CO₂ patria taktiež k týmto aktivitám. Ich riešenie si vyžadovalo cestovanie, konzultácie a prezentácie, ale zároveň spoznávanie odborníkov v danej problematike z celej Európy.

Od roku 2003 bol zástupcom Slovenska v nezávislom vedeckom európskom klube ENeRG, zaoberajúcom sa využívaním geoenergií, z ktorého vzišli už spomenuté projekty. V roku 2006 pôsobil ako prezident tohto zoskupenia.

V roku 2008 sa aktívne podieľal na zostavení „Direktívy EK pre geologické uskladnenie CO₂“ na zasadnutiach v Bruseli v rámci Direktoriátu General – Environment.

V roku 2011 pôsobil ako člen expertného tímu pri posudzovaní vhodnosti založenia priehrady v Bawanure (Kurdistan, Irak).

Jeho profesionálna činnosť je zdokumentovaná v cca 60 správach a viac ako 100 publikáciách, prezentáciách a posteroch. V posledných rokoch dominujú hlavne prezentácie a prednášky na vyzvanie výlučne na medzinárodnom poli.

Bol spoluorganizátorom niekoľkých odborných podujatí celoštátneho, neskôr aj európskeho významu. Spomeniem aspoň najvýznamnejšiu akciu v rámci projektu CO₂NET EAST. Na workshope v Bratislave v roku 2009 „Carbon Capture and Storage – response to Climate change“ sa zúčastnilo 126 odborníkov z 24 krajín, ktorí predniesli 32 prednášok a vystavili 16 posterov. Z vybraných prednášok podujatia jubilat zostavil a zredigoval zatiaľ posledné číslo Slovak Geological Magazine.

Je členom redakčnej rady časopisu Mineralia Slovaca.

V časoch tvrdého podnikania si urobil licenciu sprievodcu turistického ruchu, s ktorou navštívil dvakrát Čínu, Arabské Emiráty a rôzne štáty Európy.

K jubilatovi neodmysliteľne patria jeho záľuby:

Už skôr v tínedžerskom a študentskom období poznával Vysoké Tatry (stál na vrcholoch 60 štítov). Po založení rodiny však táto záľuba zavážajúca horolezectvom musela ísť do ústrania.

Pri práci v Uránovom prieskume bol 27 rokov aktívnym členom silnej jaskyniarkej skupiny, ktorá bola v tejto organizácii založená (vdaka pochopeniu manželky). Ťažiskom práce bola hlavne druhá najväčšia jaskyňa na Slovensku – Stratenská jaskyňa v Slovenskom raji, kde strávil penzum práce pri kopaní, zliezani, zlanovaní, objavovaní, zameriavaní a dokumentovaní jaskynných priestorov, ale aj bivakovaní. Ako sám hovorí, bolo mu umožnené dostať sa niekedy s tlúčim srdcom do častí, kde doposiaľ nikdy ľudská noha nevkročila a do niektorých z nich už ani nevkročí.

S pribúdajúcimi rokmi potreboval minúť energiu aj ináč, takže si zamiloval jogging, čo premietol najmä do účasti na 18 maratónskych behoch doma i v zahraničí. Čas pod 3 hodiny síce nikdy nedosiahol (chýbalo 6 min.), ale išlo hlavne o pocit šťastia. Zosumarizovaním tréningových záznamov sa dostal k číslu takmer 10 000 nabehaných kilometrov (nuž, asi mu tie stovky km absolvované v teréne nestačili).

Je vášnivým lyžiarom, zjazdovým i bežeckým. Súťažil ale len v bežeckej stope – niekoľko dialkových behov na Slovensku, v Európe s korunou na legendárnom 90 km Vasalopete vo Švédsku.

Otvorením hraníc po r. 1989 si aspoň sčasti splnil detské sny výstupmi v Alpách (Mt. Blanc, Castor), steiger weg (Rax) a trekkingmi v Himalájach (okolo Annapurny), krížom cez Kaledonidy (Škótsko), Finsko (Oulanka river), a na Korzike.

Pretože je vyznávačom kalokagatie, nechal sa zlákať do speváckeho zboru Geológ v Spišskej Novej Vsi, kde 9 rokov húdol na pozícii 2. basy (basa tvrdí muziku), čo mu – ako sám vraví – veľmi pomohlo v celkovom chápaní hudby (Pozn.: V zbere sa spievalo osemhlasne a na začiatku milénia dosiahol najvyššiu kategóriu v amatérskych zboroch v rámci Slovenska).

Do tohto rangu treba započítať hru na gitare, ktorú začal lámať až v neskoršom veku a o ktorej hovorí: „Moja hra je hrubo amatérska, nie som žiadny Carlos Santana, ale keď hrám, som šťastný. Najlepšie hrám, ak je partia už v nálade, že nie je schopná registrovať moje rytmické a intonačné prešľapy.“

No a nakoniec netreba zabudnúť na jeho celoživotnú záľubu – fotografovanie, ktoré mu poskytlo v digitálnom svete ďalší impulz. S jeho snímkami sa môžete stretnúť na portáloch Google Earth a Panoramii, pričom ich využívajú aj subjekty z oblasti cestovného ruchu.

Svoj postoj k ľuďom (uvedomoval si, že vo vedúcej pozícii nemôže byť populárny pre každého) najlepšie dokumentuje darcovstvom krvi – aj keď zlatú Jánskeho plaketu možno nezíska (zo 3 odbery asi budú chýbať), nerobí to pre vyznamenanie, ale pre pocit, že jeho najcennejšia tekutina dala život prakticky štyrom kompletným ľudským bytostiam. A to je zrejme jeho najdôležitejším vkladom k humanizmu.

Takže milý Ludo, snád som Ťa charakterizoval dostatočne. Želám Ti, aby Tvoja chuť do života zostala zachovaná čo najdlhšie, či už budeš pracovať, alebo sa venovať výchove vnuka, degustácii vybraných červených vín a single malt whisiek (pre dievčatá a zrelé dámy máš už len nostalgické oči). Nech znejú jasne struny Tvojej gitary v rytme zdravého šťavnatého života, aký si prežil, tak dlho, ako sa len dá, aby si mohol okúsiť ešte nejaké tajné (alebo utajené) stránky tej nesmierne variabilnej tragikomédie zvanej život.

To Ti úprimne želá Tvoj kolega a kamarát a verím, že snád aj tí ľudia, čo Ťa dobre poznajú.

Tak teda na zdravie, Ludo!

P. Kubeš